

NOTAT

BESKÆFTIGELSE OG INTEGRATION

26. APRIL 2011

EFTERLØN OG NEDSLIDNING

Jan Høgelund og Lars Brink Thomsen

INDHOLD

1	EFTERLØN OG NEDSLIDNING	3
	Nedslidning og alder	4
	Beskæftigelse og alder	4
	Nedslidning og indkomst	5
	Nedslidning, uddannelse og beskæftigelse	6
	LITTERATUR	9

EFTERLØN OG NEDSLIDNING

Med udgangspunkt i SFT's survey fra 2006, som er indsamlet i forbindelse med rapporten Handicap og beskæftigelse 2006 (Larsen et al., 2008), har vi foretaget en yderligere analyse af omfanget af befolkningens helbredsproblemer pga. nedslidning på arbejdsmarkedet. Dataindsamlingen er foregået i september-november 2006, hvor respondenterne i undersøgelsen bl.a. er blevet spurgt, om de har problemer med deres helbred på grund af nedslidning fra deres tidligere eller nuværende arbejde. Besvarelserne benytter vi nu herunder til at belyse graden af nedslidning opdelt på forskellige grupper i befolkningen. Af særlig interesse er opdelingen efter personer, som enten er i beskæftigelse, på efterløn, på førtidspension eller andre ikke-beskæftigede uden efterløn eller førtidspension. I spørgeskemaet har respondenterne desuden oplyst deres månedlige indkomst, generelle helbredstilstand samt beskæftigelsesstatus. Herudover er der benyttet registeroplysninger om alder, uddannelse og udbetaling af førtidspension og efterløn.

NEDSLIDNING OG ALDER

Indledningsvist har vi undersøgt omfanget af selv vurderet nedslidning blandt hele befolkningen i de to aldersgrupper, som her er interessante. Det drejer sig om personer i alderen 55-59 år og 60-64 år. Vi ser i Tabel 1.1, at der ingen forskel er på andelen af personer, som vurderer, at de har helbredsproblemer pga. nedslidning fra erhvervsarbejde, i de to aldersgrupper. Andelen af personer, som er nedslidte er i begge grupper ca. 17-18 pct. Det drejer sig om ca. 69.000 personer i alderen 55-59 år og ca. 63.000 personer i alderen 60-64 år.

TABEL 1.1

Andel med helbredsproblemer pga. nedslidning. Opdelt efter alder. 2006.

Procent.

Har du problemer med dit helbred pga. nedslidning fra dit tidligere eller nuværende arbejde?	55-59 år	60-64
Ja	17,54	17,14
Nej	82,46	82,86
Opvægtet antal pers.	360,910	368,872
Uvægtet antal pers.	1.149	1.071

Anm.: chi2-test for forskelle mellem aldersgrupper: p=0,817

BESKÆFTIGELSE OG ALDER

I Tabel 1.2 ser vi fordelingen af selvangivet beskæftigelse opdelt efter alder. Beskæftigelsesandelen er 80,7 pct. for personer i alderen 55-59 år og væsentligt mindre for de 60-64 årige, hvor kun 39,4 pct. i beskæftigelse.

36,2 pct. af de 60-64-årige er på efterløn, hvilket naturligvis er højere end den tilsvarende andel på 0,3 pct. af de 55-59-årige. Da det først er muligt at gå på efterløn som 60-årig, skyldes denne positive andel sandsynligvis fejlagtige besvarelser af respondenterne på beskæftigelses-spørgsmålet.

TABEL 1.2

Beskæftigelsesstatus. Opdelt efter alder. 2006. Procent.

	55-59 år	60-64
Beskæftiget	80,7	39,4
Efterløn	0,3	36,2
Andre ikke-beskæftigede	19,0	24,4
Opvægtet antal pers.	366.815	376.905
Uvægtet antal pers.	1.174	1.102

Anm.: chi2-test for forskelle mellem aldersgrupper: $p=0,000$

NEDSLIDNING OG INDKOMST

I Tabel 1.3 benytter vi besvarelserne fra spørgeskemaets spørgsmål om respondenternes månedlige bruttoindkomst og spørgsmålet om nedslidning. Vi beskæftiger os særsomt med personer i alderen 55-59 år og personer i alderen 60-64 år. Blandt personer i alderen 55-59 år ser vi, at der er væsentligt forskel på andelen af nedslidte personer mellem indkomstgrupperne. Hele 26,8 pct. blandt personer med en månedlig indkomst på 0-10.000 kr. svarer, at de helbredsproblemer pga. nedslidning, mens dette kun gælder for ca. 10 pct. af personerne med en indkomst over 24.000 kr.

Også blandt personer i alderen 60-64 år er der væsentlig forskel på andelen af nedslidte personer i de forskellige indkomstgrupper. Blandt personer med en indkomst på over 20.000 kr. har under 10 pct. problemer med deres helbred pga. nedslidning, mens andelen for personer med en indkomst på 0-10.000 kr. er 22,3 pct. Indkomstfordelingen i denne aldersgruppe afviger fra fordelingen for de 55-59-årige. En langt større andel blandt de 60-64-årige har en indkomst på 0-10.000, mens færre har indkomster over 20.000 kr. Forskellen kan derfor skyldes, at de mindst nedslidte personer bliver på arbejdsmarkedet længst og derfor har en forholdsvis høj indkomst, mens de mest nedslidte går på efterløn.

TABEL 1.3

Andel med helbredsproblemer pga. nedslidning blandt personer i alderen 55-59 år og 60-64 år. Opdelt efter månedlig indkomst. 2006. Procent.

Har du problemer med dit helbred pga. nedslidning fra dit tidligere eller nuværende arbejde?	0-10.000 kr.	10.001-20.000 kr.	20.001-24.000 kr.	24.001-30.000 kr.	30.001-400.000 kr.
55-59 år					
Ja	26,8	20,3	16,4	9,5	10,9
Nej	73,2	79,7	83,7	90,5	89,1
Opvægtet antal pers.	100.225	67.113	50.681	76.571	66.320
Uvægtet antal pers.	266	255	167	253	208
Chi2-test for forskelle mellem indkomstgrupper: p=0,000					
60-64 år					
Ja	22,3	10,6	7,2	6,0	5,0
Nej	77,7	89,4	92,8	94,0	95,0
Opvægtet antal pers.	245.175	28.458	18.765	37.860	38.615
Uvægtet antal pers.	657	105	65	121	123
Chi2-test for forskelle mellem indkomstgrupper: p=0,000					

NEDSLIDNING, UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE

Tabel 1.4 indeholder dette notats centrale analyse. Vi har opdelt personerne i alderen 60-64 år efter uddannelsesniveau og ser særskilt på nedslidningsandelen for hhv. beskæftigede, efterlønnere, førtidspensionister og personer, som er midlertidigt ikke-beskæftigede eller udenfor arbejdsmarkedet (fx på sygedagpenge eller kontanthjælp). Personer på efterløn og førtidspension er identificeret ved at de enten ifølge registret modtog den pågældende ydelse i 2005 eller i interviewet i efteråret 2006 svarede, at de modtog den pågældende ydelse.

For personer uden en kompetencegivende uddannelse ser vi, at der er væsentlig forskel på nedslidningsandelen i de tre beskæftigelsesgrupper. Blandt de beskæftigede personer har 7,5 pct. problemer med nedslidning. Samme andel er 15,9 pct. blandt efterløunnerne, 50,1 pct. blandt førtidspensionister og 12,3 pct. blandt andre ikke-beskæftigede.

For personer med en erhvervsfaglig uddannelse er fordelingen nogenlunde den samme. Blandt de beskæftigede personer er andelen, som har problemer med nedslidning 8,1 pct., mens andelen er 17,3 pct. blandt efterlønnere, 41,6 pct. blandt førtidspensionister og 13,0 pct. blandt andre ikke-beskæftigede.

Blandt personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse er nedslidningsniveauet generelt lavere. Især for førtidspensionister, hvor andelen, som har problemer med nedslidning er 27,2 pct. Blandt de beskæftigede og efterlønnere er andelen hhv. 7,0 og 14,5 pct. Denne forskel er dog kun signifikant på et 10 pct. niveau.

Alt i alt viser Tabel 1.4 således, at andelen, som oplever, at de har helbredsproblemer pga. nedslidning, blandt 60-64-årige med samme uddannelsesniveau, er mindre blandt beskæftigede end blandt efterlønnere, hvor andelen er mindre end blandt førtidspensionister. Disse forskelle er mest udtalte for personer uden kompetencegivende uddannelse og personer med en erhvervsfaglig uddannelse.

Blandt de personer på efterløn, som har svaret nej til at have problemer med deres helbred på grund af nedslidning fra deres tidligere eller nuværende arbejde, har vi analyseret besvarelserne på spørgsmålet om generelt helbred. Det viser sig, at 9,7 pct. af personerne, som ikke er nedslidte, svarer, at de har dårligt eller meget dårligt helbred. Det svarer til 8,1 pct. af alle efterlønnere, og således er i alt 24,3 pct. af efterlønnere enten nedslidte eller har dårligt helbred.

TABEL 1.4

Andel med helbredsproblemer pga. nedslidning i alderen 60-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesstatus. Registerbaseret uddannelsesvariabel. 2006. Procent.

Har du problemer med dit helbred pga. nedslidning fra dit tidligere eller nuværende arbejde?	Beskæftiget	Efterløn	Førtidspension	Andre ikke-beskæftigede	Total
Alle uddannelser					
Ja	7,6	16,2	44,8	8,5	17,1
Nej	92,5	83,8	55,2	91,5	82,9
Opvægtet antal pers.	140.333	142.431	61.303	24.805	368.872
Uvægtet antal	464	398	144	65	1.071

---

pers.

Chi2-test for forskelle mellem beskæftigelsesgrupper p=0,000
Chi2-test for forskelle mellem beskæftiget og efterløn; p=0,000

Ingen komp.
uddannelse

Ja	7,5	15,9	50,1	12,3	21,5
Nej	92,5	84,1	49,9	87,7	78,5
Opvægtet antal	37.159	54.808	31.638	8.643,8	132.249
pers.					
Uvægtet antal	123	150	75	22	370
pers.					

Chi2-test for forskelle mellem beskæftigelsesgrupper p=0,000
Chi2-test for forskelle mellem beskæftiget og efterløn; p=0,031

Erhvervsfaglig
uddannelse

Ja	8,1	17,3	41,6	13,0	17,3
Nej	92,0	82,7	58,4	87,0	82,7
Opvægtet antal	60.946	59.833	24.524	7.928	153.230
pers.					
Uvægtet antal	204	167	55	21	447
pers.					

Chi2-test for forskelle mellem beskæftigelsesgrupper p=0,000
Chi2-test for forskelle mellem beskæftiget og efterløn p=0,007

KVU, MLVU, LVU

Ja	7,0	14,5	27,2	0,0	10,0
Nej	93,0	85,5	72,8	100,0	90,0
Opvægtet antal	41.727	27.448	5.142	8.234	82.549
pers.					
Uvægtet antal	135	80	14	22	251
pers.					

Chi2-test for forskelle mellem beskæftiget, efterløn og førtidspension: p=0,037
Chi2-test for forskelle mellem beskæftiget og efterløn: p=0,081

LITTERATUR

Larsen, B., Schade-man, H.K. & Høgelund, J. (2008): *Handicap og Beskæftigelse 2006. Vilkår og betingelser for handicappede på arbejdsmarkedet*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 08:10.